

Oslo, 08.04.2015

Olje- og energidepartementet
postmottak@oed.dep.no

Uttalelse til forslag om endring av avtale om et felles marked for elsertifikater

Vi viser til Olje- og energidepartementet (OED) sitt forslag om endring av avtale om et felles marked for elsertifikater. Forslaget går ut på å utvide elsertifikatordningen med 2 TWh ny fornybar elproduksjon, fra 26,4 TWh til 28,4 TWh innen 2020.

Naturvernforbundet går sterkt imot forslaget om å utvide elsertifikatordningen med ytterligere 2 TWh ny subsidiert elproduksjon. Elsertifikatordningen har ført til et enormt press på norsk natur og i liten grad bidratt til å skape overgangen fra et fossilt til et fornybart samfunn. I stedet har ordningen ført til et enormt kraftoverskudd, lavere strømpriser og svekkede insentiver for energisparing og energieffektivisering. Den økte utbyggingen av vind- og vannkraft har forårsaket store negative konsekvenser på naturområder av både nasjonal- og internasjonal betydning. Det ligger også en rekke prosjekt ferdig behandlet med konsesjon som vil kunne gjøre stor skade dersom de bygges ut, og en rekke prosjekt som foreløpig ikke er ferdigbehandlet, som vil kunne gjøre det samme dersom de gis konsesjon og bygges ut. Uten en strategi for hvordan kraftoverskuddet skal brukes til å fase ut fossil energi, er det dessverre vanskelig å vise til at ordningen har hatt positiv klimagvinst.

Naturvernforbundet mener at dagens elsertifikatordning må erstattes med effektive støtteordninger som fremmer energisparing, energieffektivisering og raskere utfasing av fossil energi. Gjennom omfattende satsing på energieffektivisering unngår vi unødvendige inngrep i naturen, og frigjort energi gjennom energieffektivisering vil som regel ha høyere verdi enn ny uregulerbar vann- og vindkraft. Ved en storsatsing på energieffektivisering vil OED kunne bidra til å spare både naturen og klimaet. I tillegg vil en slik satsing bidra til å innfri Norges fornybarmål. Det er nemlig ikke bare økt produksjon av fornybar energi som teller. Redusert forbruk har like stor innflytelse på oppnåelsen av målet.

En storsatsing på fornybar energiutbygging uten overordnet styring, tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag og klare miljøkriterier har ført til at fornybarsatsingen har skapt et betydelig press på naturmangfoldet. De siste årene har det største tapet av urørte naturområder kommet som en følge av vind- og vannkraftutbygginger.

Elsertifikatordningen har fått mye kritikk fra flere hold, på grunn av de store negative konsekvensene på sårbar natur. I NOU (2013:10) *Naturens goder – om verdier av økosystemtjenester* konkluderer økosystemutvalget med at elsertifikatordningen må evalueres grundig, med særlig vekt på å kartlegge konsekvensene utbyggingen av vann- og vindkraft har hatt for økosystemene og økosystemtjenestene så langt: «Utvalget kan ikke se at denne ordningen er blitt tilstrekkelig utredet før den ble satt i gang. Mye tyder på at konsekvensene for økosystemene kan være store og negative.» Naturvernforbundet støtter forslaget om en slik evaluering.

Vi stiller oss undrende til at OED foreslår å utvide en ordning som verken har vist å ha positiv klimaeffekt og i tillegg har ført til store negative konsekvenser på naturen, særlig uten at ordningens virkning så langt er evaluert.

Energi Norge og Svensk Energi, som er interesseorganisasjonene til kraftselskapene, har også kommet med sterk kritikk av planene om å utvide elsertifikatorordningen.

Kraftnæringen i Norge og Sverige ber den svenske energiministeren legge bort forslaget om å subsidiere inn nye 2 TWh fornybar kraft i markedet før 2020. Energi Norge skriver blant annet følgende: «Nå må vi først bruke det kraftoverskuddet vi har til å kutte klimagassutslipp. De politiske målene for utbygging av fornybar energi er ikke fulgt opp med tiltak for å redusere bruken av fossil energi. Det har medført et betydelig kraftoverskudd. Nå handler det om å ta kraften i bruk på en måte som gir positiv klimaeffekt, fastslår Oluf Ulseth direktør i Energi Norge.»¹

Med en utvidelse av ordningen vil presset på sårbar natur bli enda større. Norge er forpliktet til både å redusere våre klimagassutslipp og å stanse tapet av biologisk mangfold. En vellykket politikk må derfor håndtere klimaendringer og tap av naturmangfold samlet.

I sin eksisterende form, uten en politikk som sikrer utfasing av fossil energibruk, og i lys av de negative konsekvensene på naturmiljø og høyt konfliktnivå, mener vi at elsertifikatorordningen må avsluttes. Vi støtter derfor også tidligere uttalelser fra ledelsen i OED om at elsertifikatsystemet ikke bør videreføres med nye mål etter 2020. Elsertifikatorordningen bør erstattes av en ordning som stimulerer til lavere energiforbruk. Den mest miljøvennlige og billigste kilowattimen er den som ikke blir brukt.

Med vennlig hilsen

Naturvernforbundet

Lars Haltbrekken
leder

Samarbeidsrådet for biologisk mangfold (SABIMA)

Anne Breistein
assisterende generalsekretær

¹ Sak på Energi Norges nettside, 9. mars 2015: <http://www.energinorge.no/energi-og-klima/advarer-mot-mer-fornybar-kraft-article10705-437.html>